

Kleine Synode van de Protestantse Kerk in Nederland

Voorlopig besluit tot herindeling van de gemeenten in classes

als gevolg van het besluit van de generale synode d.d. april 2016 inzake het rapport 'Kerk 2025: Een stap verder' tot de vorming van 11 (regionale) classicale vergaderingen

I. Relevante kerkordelijke bepalingen en procedure

In hoofdstuk IV van ordinantie 2 is een ordinantiebepaling gewijd aan de kerkelijke indeling, t.w. ordinantie 2 artikel 20. Dit artikel luidt als volgt:

1. *De gemeenten worden door de kleine synode samengebracht in classes en de classes in regio's.*
2. *Wijzigingen in de kerkelijke indeling worden niet aangebracht dan op verzoek van of na overleg met de kerkenraden van de betrokken gemeenten, de brede moderamina van de betrokken classicale vergadering en – in daarvoor in aanmerking komende gevallen – de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode.*

Het besluit van de generale synode om 11 (regionale) classicale vergaderingen te vormen die in de plaats komen van de huidige 72 (74) classicale vergaderingen en 9 regio's vergt een concreet besluit van de kleine synode waarin dit wordt uitgewerkt en dat na overleg met de betrokken kerkenraden en brede moderamina van de classicale vergaderingen alsmede van de synodale commissie van de evangelisch-lutherse synode tot stand komt.

Een dergelijk besluit impliceert dat de huidige indeling in regio's hiermee komt te vervallen. In de voorstellen tot wijziging van de kerkorde wordt voorzien in een wijziging van ord. 2-20-1, die luidt als volgt: *De gemeenten worden door de kleine synode samengebracht in regio's.* Verder wordt voorgesteld om ord. 4-19 inzake de samenwerking in een classicaal-regionaal overlegorgaan *te laten vervallen.* (zie rapport van generale college voor de kerkorde – eerste lezing – par. 2.2.1.).

De kleine synode besloot hiervoor de navolgende procedure te volgen:

- De kleine synode stelt op 25 november 2016 een voorlopige indeling in 11 (regionale) classes vast;
- Deze voorlopige indeling wordt gelijktijdig met het consideratieproces over de voorstellen tot wijziging van de kerkorde in eerste lezing inzake de regio als gevolg van Kerk 2025 (deel I) d.d. 18 november 2016 voorgelegd aan de kerkenraden, de brede moderamina van de classicale vergaderingen en de evangelisch-lutherse synode met het verzoek om te reageren vóór 1 mei 2017 (datum volgens werkplan);
- Na ontvangst van de reacties vindt zo nodig overleg plaats tussen het moderamen van de generale synode en kerkenraden, brede moderamina en/of de evangelisch-lutherse synode die gefundeerde bezwaren hebben tegen de voorlopige indeling;
- Na vaststelling van de voorstellen tot wijziging van de kerkorde in tweede lezing inzake de regio, stelt de kleine synode een definitieve indeling in 11 (regionale) classicale vergaderingen vast, gehoord de reacties van andere ambtelijke vergaderingen en de uitkomst van eventueel door het moderamen gevoerd overleg. Dit besluit wordt genomen vóór 1 oktober 2017.

II. Verantwoording

In de nota 'Kerk 2025: Waar een Woord is, is een weg' (LWK 15-05 d.d. november 2015) werd in het kader van het thema 'Hoe we samen kerk-zijn' besloten om in het licht van de drie sleutelwoorden uit Kerk 2025 voor de reorganisatie van onze kerk – te weten: transparantie, ruimte en eenvoud - een andere invulling van 'gemeenten met elkaar' te geven: in plaats van de huidige 74 classes worden om en nabij 8 classes gevormd die 'regionale classes' worden genoemd. Deze classis komt op uit de gemeenten van het betreffende gebied en is uitdrukking van een gedeeld kerkelijk leven. De (vrijgestelde) voorzitter van deze regionale classis is haar gezicht naar binnen en naar buiten. Hij/zij weet zich verantwoordelijk voor de gemeenten en de predikanten in de regio – wat o.m. tot uitdrukking komt in het vierjaarlijks bezoeken van alle kerkenraden en predikanten - en belichaamt de saamhorigheid van deze gemeente. (p. 17).

In de nadere uitwerking van dit besluitonderdeel van de generale synode van november 2015 is allereerst onderzocht hoe een nieuwe indeling op basis van om en nabij 8 regionale classes tot stand zou kunnen komen. Daarbij is het navolgende overwogen:

1. Algemene criteria voor de herindeling:

- Omvang van de regionale classis: groot genoeg om voldoende verscheidenheid en binding met de regio in de afvaardiging te hebben, maar ook klein genoeg om vergaderingen te kunnen houden waarin een echt inhoudelijk gesprek plaatsvindt
- Zoveel mogelijk aansluiten bij de classicale indeling van 1990 en de indeling in 9 regio's van 2004
- Aandacht voor regionale verschillen in cultuur en mentaliteit
- Oog voor al bestaande inter-classicale samenwerking op deelterreinen
- Geografische grootte i.v.m. bewerkbaarheid door een voorzitter
- Aantallen (wijk)gemeenten en predikanten
- Evenredige afvaardiging van de classes naar de generale synode
- Bestaande verhoudingen met provinciale overheden

2. Regionale overwegingen bij een indeling in 8 classes

- Groningen-Drenthe en Friesland vormen elk een goed functionerende geheel
- Flevoland zou van Overijssel kunnen worden losgekoppeld, hoewel Flevoland desgevraagd zich in 2011 uitsprak voor indeling bij Overijssel.
- In verhouding tot andere regio's is in Zuid-Holland en Gelderland het aantal gemeenten, predikanten en classes veruit het grootst. Hierop zou een correctie kunnen worden toegepast door enkele classes in te delen bij een andere toekomstige regionale classis.
- Zeeland en Noord-Brabant – Limburg werken sinds 2011 nauw samen rond 1 regionaal adviseur classicale vergaderingen (RACV) en het werk van de regionale colleges voor de behandeling van beheerszaken (RCBB). Nadelen hiervan zijn de grote reisafstanden in het gebied.
- De Waalse Classis en de 14 Waalse gemeenten bezinnen zich op hun toekomst.

Op basis van deze normen is een proefindeling gemaakt voor 8 (varianten), 9 en 7 regionale classes. Geen van deze modellen leverden een bevredigend resultaat op: een verdeling \pm 8 regio's leidt tot een onmogelijke werklast voor de classispredikant; de verdeling van het aantal gemeenten en predikanten per classis blijft onevenredig; de indeling zal geen 'wij-gevoel' opwekken omdat in de modellen bestaande verbanden soms ingrijpend worden doorbroken; hierdoor zal het moeilijk zijn om mensen te mobiliseren voor deelname aan de classes of voor de functie van classispredikant, die voor Kerk 2025 in de regio een sleutelfiguur is; door een en ander zal het vereiste draagvlak in de regio zeer te wensen overlaten.

Om aan deze bezwaren tegemoet te komen is in het vervolgrapport 'Kerk 2025: Een stap verder' (LWK 16-01) van april 2016 voorgesteld om uiteindelijk te komen tot *11 regionale classes*. Een indeling in 11 geeft regio's waarin rekening is gehouden met aanvaardbare reisafstanden en een uitvoerbare werklast van de voorzitter, een redelijke basis voor het ontwikkelen van een 'wij-gevoel' en een evenrediger verdeling aan (wijk)gemeenten en predikanten per regionale classis dan nu per regio het geval is. Deze indeling laat in de meeste regio's de bestaande verhoudingen in tact.

Dit leidt tot de volgende indeling:

1. Regio Groningen/Drenthe
2. Regio Friesland
3. Regio Overijssel
4. Regio Gelderland 1 (Apeldoorn, Ede, Harderwijk, Hattem, Nijkerk) + Flevoland
5. Regio Gelderland 2 (Achterhoek-Oost, Achterhoek-West, Arnhem, Bommel, Nijmegen en Tiel)
6. Regio Noord-Holland
7. Regio Utrecht
8. Regio Zuid-Holland 1 (Delft, Den-Haag, Katwijk, Leiden, Rotterdam en Schiedam)
9. Regio Zuid-Holland 2 (Alblasserdam, Alphen aan de Rijn, Dordrecht, Gorinchem, Gouda en Zoetermeer)
10. Regio Zeeland en Zuid-Hollandse eilanden (Barendrecht en Brielle)
11. Regio Limburg en Noord-Brabant

In het volgende hoofdstuk volgt het gedetailleerde overzicht van huidige classes, aantal gemeenten en predikanten per regionale classis.

Bij dit voorstel wordt in het rapport aangetekend: 'Het is duidelijk dat 11 regio's een forse investering voor de kerk met zich mee brengt. De kerk kiest hiervoor om zo krachtige regio's te formeren, dienstbaar aan de kerk en de ambtelijke bediening van de regio's. Er mag daarom van de kerk een inspanning verwacht worden om de voltijds aanstelling (als regel) over een langere periode te continueren. Dat laat onverlet dat ook hier geldt dat over de middelen van de kerk op langere termijn geen bindende uitspraken te doen zijn. Voor de beschikbare formatie voor de voorzitters van de visitatie zal maatwerk nodig zijn.' Een ander houdt in dat er vanaf 2017 11 fte beschikbaar komen voor de voorzitter van de regio en maximaal 3 fte voor de voorzitter van de visitatie.'

Een ander belangrijk voordeel is dat deze indeling voor de meeste regionale colleges voor de behandeling van beheerszaken en de kerkelijke rechtspraak de mogelijkheid biedt om in de huidige samenstelling te blijven werken of samen meerdere regionale classes te bedienen. (Zie daarvoor ook de voorstellen van GCKO in GS 16-06 voor de overgangsbepalingen bij de regio, pag. 30 t/m 32).

III. Overzicht van indeling in 11 (regionale) classes

Naam Classis / Regio	Aantal wijkgemeenten	Aantal gemeenten	Standplaatsen met predikant	CV
Groningen-Drenthe				
Protestantse classis Oost-Groningen	42		16	
Protestantse classis Groningen	23		17	
Protestantse classis Winsum	34		17	
Protestantse classis Noordoost-Groningen	31		14	
Protestantse classis Westerkwartier	31		16	
Protestantse classis Assen	30		28	
Protestantse classis Meppel	35		25	
Protestantse classis Emmen	34		19	
Protestantse classis Hoogeveen	23		14	
Totaal	283	220	166	9
Friesland				
Protestantse classis Sneek	42		27	
Protestantse classis Franeker	53		28	
Protestantse classis Dokkum	46		21	
Protestantse classis Heerenveen	30		21	
Protestantse classis Leeuwarden	36		20	
Protestantse classis Buitenpost	36		28	
Protestantse classis Drachten	32		22	
Totaal	275	230	167	7
Overijssel				
Protestantse classis Zwolle	18		22	
Protestantse classis Deventer	20		22	
Protestantse classis Enschede	24		22	
Protestantse classis Kampen	37		35	
Protestantse classis Almelo	32		29	
Protestantse classis Ommen	24		22	
Protestantse classis Hardenberg	19		16	
Totaal	174	117	168	7
Gelderland 1. / Flevoland				
Protestantse classis Flevoland ¹	25		29	
Protestantse classis Ede	37		32	
Protestantse classis Harderwijk	31		30	
Protestantse classis Hattem	29		28	
Protestantse classis Nijkerk	45		44	
Protestantse classis Apeldoorn	27		32	
Totaal	194	117	195	6

¹ In 2011 heeft de classis Flevoland desgevraagd nog aangegeven bij Overijssel te willen blijven behoren, zoals nu het geval is. Nader overleg met deze classis is gewenst.

Gelderland 2

Protestantse classis Tiel	23		22	
Protestantse classis Bommel	38		28	
Protestantse classis Arnhem	28		22	
Protestantse classis Nijmegen	26		22	
Protestantse classis Achterhoek Oost	24		30	
Protestantse classis Achterhoek West	24		32	
Totaal	163	149	156	6

Utrecht

Protestantse classis Utrecht	28		33	
Protestantse classis Amersfoort	30		31	
Protestantse classis Doorn	30		33	
Protestantse classis Woerden	27		24	
Protestantse classis Zeist	29		24	
Protestantse classis Breukelen	25		26	
Totaal	169	106	171	6

Noord-Holland

Protestantse classis Amsterdam	30		40	
Protestantse classis Haarlem	22		20	
Protestantse classis Alkmaar	34		26	
Protestantse classis Hoorn - Enkhuizen	26		18	
Protestantse classis Edam - Zaandam	28		24	
Protestantse classis Hoofddorp	21		15	
Protestantse classis Hilversum ²	27		26	
Totaal	188	131	169	7

Zuid-Holland 1.

Protestantse classis Katwijk	31		35	
Protestantse classis Leiden	17		19	
Protestantse classis 's-Gravenhage 1+2	25		31	
Protestantse classis Rotterdam 1+2	52		44	
Protestantse classis Delft	30		39	
Protestantse classis Schiedam	9		11	
Totaal	164	77	179	6

Zuid-Holland 2.

Protestantse classis Alphen a/d Rijn	33		28	
Protestantse classis Zoetermeer	28		29	
Protestantse classis Gouda	44		36	
Protestantse classis Alblasserdam	37		28	
Protestantse classis Gorinchem	39		31	
Protestantse classis Dordrecht	35		27	
Totaal	216	150	179	6

² De classis Hilversum of een deel daarvan kan ook bij Utrecht worden ingedeeld. Nader overleg hierover met deze classis is gewenst.

Zeeland / ZH Eilanden ('Delta')

Protestantse classis Walcheren	30		21	
Protestantse classis Zierikzee	35		15	
Protestantse classis Goes	35		24	
Protestantse classis Zeeuws-Vlaanderen	21		11	
Protestantse classis Barendrecht	37		32	
Protestantse classis Brielle	36		30	
Totaal	194	168	133	6
Limburg / Brabant				
Protestantse classis Heusden - Almkerk	40		33	
Protestantse classis West-Brabant	35		28	
Protestantse classis Peel en Kempenland	23		20	
Protestantse classis 's-Hertogenbosch	24		16	
Protestantse classis Limburg	14		10	
Waalse Classis Nederland	p.m 14		al meegeteld	
Totaal	150	140	107	6
Totaal in Nederland	2170	1605	1790	72

Gemiddeld aantal gemeenten per regio: 197

Gemiddeld aantal standplaatsen met predikant per regio: 162

Samenvatting

	(Wijk)gemeenten	Standplaatsen met pred.	Formatieplaatsen predikanten	CV
1. Groningen-Drenthe	(283) 220	166	141	9
2. Friesland	(275) 230	167	142	7
3. Overijssel	(174) 117	168	143	7
4. Gelderland 1 / Flevoland	(194) 117	195	165	6
5. Gelderland 2	(163) 149	156	133	6
6. Utrecht	(169) 106	171	147	6
7. Noord-Holland	(188) 131	169	144	7
8. Zuid-Holland 1	(164) 77	179	152	6
9. Zuid-Holland 2	(216) 150	179	152	6
10. Zeeland / ZH Eilanden	(194) 168	133	113	6
11. Limburg-Brabant	(150) 140	107	92	6
Totaal Nederland	(2170) 1605	1790	1524	72

Verskil standplaats / formatie: een predikant kan werken op meer dan één standplaats (verschil 15%)

Gemiddeld aantal gemeenten per regio: 197

Gemiddeld aantal standplaatsen met predikant per regio: 162

Gemiddeld aantal formatieplaatsen predikant per regio: 138

IV. Besluit

De kleine synode heeft in haar vergadering van 25 november 2016 bovenstaande herindeling in regionale classes, als gevolg van de voorgenomen wijziging van de taakstelling van de regionale classicale vergadering in het kader van Kerk 2025, voorlopig vastgesteld en besloten daarover de mindere vergaderingen te horen vóór 1 mei 2017, zoals in hoofdstuk I is beschreven.

Utrecht, december 2016.